

**Η ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ – ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ**

**Z. Αγγελίδης, I. Τσολακοπούλου, A. Παραδεισανός, Γ. Αθανηλίδης, Κ. Πιγγελίδου,
X. Αθανασίου, Δ. Ντεμριτζή**

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ελευθερίου – Κορδελιού
Α. Παπανδρέου 2 & Κατσαντώνη, 563 34 Ελευθέριο Κορδελιό, Θεσσαλονίκη
E-mail: kpe-thes@otenet.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Παιδαγωγική Ομάδα του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ελευθερίου – Κορδελιού, συμπεριέλαβε στο πλαίσιο της επιμορφωτικής της δράσης μια έρευνα για να εκτιμήσει τις προσδοκίες των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν στην επιμόρφωση, με σκοπό να διαμορφώσει κατευθυντήριες αρχές που θα της επιτρέψουν να ανταποκριθεί καλύτερα σε αυτό τον ρόλο της στο μέλλον. Η ανάπτυξη παιδαγωγικών και διδακτικών προσεγγίσεων που θα διευρύνουν και θα ανατροφοδοτούν με νέες γνώσεις και εμπειρίες τους εκπαιδευτικούς, δομημένες μέσα σε ένα πλαίσιο συμμετοχικό, ομαδικό και δημιουργικό και σε ένα επιμορφωτικό κλίμα ευχάριστο και φιλικό αποτελούν τους βασικούς άξονες για την οργάνωση της επιμορφωτικής δράσης του Κ.Π.Ε. στο μέλλον.

**THE TRAINING ACTIVITIES OF ELEFThERIO – KORDELIO
ENVIRONMENTAL EDUCATION CENTRE**

**Z. Aggelidis, I. Tsolakopoulou, A. Paradisanos, G. Athanailidis, K. Piggelidou,
C. Athanasiou, D. Demirtzi**

Eleftherio Kordelio Environmental Education Centre
A. Papandreou 2 & Katsantoni, 563 34 Eleftherio Kordelio, Thessaloniki
E-mail: kpe-thes@otenet.gr

ABSTRACT

The members of the Eleftherio – Kordelio Environmental Education Centre, conducted a research to assess the expectations of the teachers who attend its environmental education training courses, in order to formulate the guiding principles that will improve the future training activities of the Centre. The development of pedagogical and didactic approaches that will widen teachers' knowledge and experiences,

in a participative, creative and collective scheme conducted in pleasant and friendly atmosphere define the main principles for the organization of the centre's future training activities.

Μία από τις δράσεις που υλοποιούν τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.) είναι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που υπηρετούν σε σχολεία. Στην κατεύθυνση αυτή, την περίοδο Νοέμβριος – Δεκέμβριος 2004, υποδεχθήκαμε στο Κ.Π.Ε. Ελευθερίου - Κορδελιού 253 εκπαιδευτικούς Προσχολικής, Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Την συνολική διαδικασία της δράσης, η Παιδαγωγική Ομάδα (Π.Ο.) του Κ.Π.Ε. την χώρισε στα εξής τέσσερα στάδια

Στάδιο προεργασίας από την Π.Ο. του Κ.Π.Ε.

Κατά το στάδιο της προεργασίας, η Π.Ο. του Κ.Π.Ε., λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις, εγκυκλίου και το τεχνικό δελτίο του Κ.Π.Ε. επικοινωνήσε με φορείς και άτομα και συγκρότησε δύο ομάδες εργασίας για τον σχεδιασμό των επιμορφωτικών σεμιναρίων.

Η πρώτη ομάδα, για την Πρώιμη Παιδική Ηλικία, συγκροτήθηκε από τους Υπευθύνους Π.Ε. των Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλονίκης, το Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ. (άτομα 3), μία σχολική σύμβουλο, την Ένωση Εκπαιδευτικών Προσχολικής Εκπαίδευσης (άτομα 2), δύο εκπαιδευτικούς Προσχολικής Εκπαίδευσης με εμπειρία και τα μέλη της Π.Ο. του Κ.Π.Ε.

Η δεύτερη ομάδα, για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, συγκροτήθηκε από τους Υπευθύνους Π.Ε. όλων των Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και τα μέλη της Π.Ο. του Κ.Π.Ε..

Στάδιο προετοιμασίας – σχεδιασμού των επιμορφωτικών σεμιναρίων - εργαστηρίων από τις ομάδες.

Στη συνέχεια οι ομάδες που συγκροτήθηκαν, σε συναντήσεις τους στους χώρους του Κ.Π.Ε., σχεδίασαν τα τριήμερα επιμορφωτικά σεμινάρια – εργαστήρια και επιμελήθηκαν την υλοποίησή τους.

Στάδιο υλοποίησης.

Πραγματοποιήθηκαν τρία σεμινάρια 1^{ου} επιπέδου – εισαγωγικής επιμόρφωσης. Ένα για την Προσχολική Εκπαίδευση με συμμετοχή 47 νηπιαγωγών, ένα για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση με συμμετοχή 59 δασκάλων και ένα για την Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με συμμετοχή 65 καθηγητών – καθηγητριών. Επίσης ένα κοινό για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση σεμινάριο – εργαστήριο 2^{ου} επιπέδου, για εκπαιδευτικούς με πλούσια εμπειρία από την εμπλοκή τους με την Π.Ε., στο οποίο συμμετείχαν 82 εκπαιδευτικοί, 33 από την Πρωτοβάθμια και 49 από την Δευτεροβάθμια.

Στάδιο αξιολόγησης της δράσης.

Ως αναπόσπαστο μέρος της επιμορφωτικής διαδικασίας, η Π.Ο. του Κ.Π.Ε. έκρινε αναγκαία την πραγματοποίηση έρευνας με στόχο να διαπιστώσει τις επιθυμίες, ανάγκες, απαιτήσεις των επιμορφούμενων

εκπαιδευτικών σχετικά με την παρεχόμενη επιμόρφωση και να προετοιμάσει καλύτερα μελλοντικές επιμορφωτικές δραστηριότητές του (Ανθόπουλος κ.ά.,1994).

Για την υλοποίηση της έρευνας κάναμε χρήση της περιγραφικής μεθόδου. Για την τεχνική συλλογής των δεδομένων, χρησιμοποιήθηκε η φανερή μέτρηση καθώς τα άτομα ενημερώθηκαν για τη συγκέντρωση των δεδομένων. Για την εγκυρότητα των μετρήσεων κωδικοποιήσαμε σε ομάδες τις απαντήσεις, με λέξεις που τα ίδια τα άτομα χρησιμοποίησαν στις απαντήσεις τους. Με τον τρόπο αυτό, οι μετρήσεις γίνονται αξιόπιστες καθώς η περιγραφική μέθοδος αποτελεί μία πολύ εύκαμπτη μεθοδολογία (Συγκολίτου, 1997) που η βασική της προϋπόθεση είναι «να μετρά αυτό που διατείνεται ότι μετρά».

Επίσης, σε μια περίπτωση χρησιμοποιήσαμε ερωτηματολόγιο με δομημένες απαντήσεις από τις οποίες οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να επιλέξουν με αξιολογική σειρά τρεις.

Αποτελέσματα

Εισαγωγικό σεμινάριο εκπαιδευτικών προσχολικής ηλικίας

Χρόνος: 5-7/11/2004

Χώρος: Κ.Π.Ε. Ελευθερίου - Κορδελιού

Άτομα: 47

Στην αρχή του σεμιναρίου έγινε η εξής γραπτή ερώτηση:

Ερώτηση: Εκφράστε τις επιθυμίες - προσδοκίες σας από το επιμορφωτικό σεμινάριο.

Λάβαμε 66 απαντήσεις που ταξινομήθηκαν σύμφωνα με τον πίνακα 1 που ακολουθεί.

Πίνακας 1.

Απαντήσεις	Αριθμός απαντήσεων	%
1. Θέλω λίγη θεωρία και πολλή πράξη σε εργαστήρια, σε ομάδες	22	33
2. Επιθυμώ να ακούσω συγκεκριμένα – υποδειγματικά προγράμματα Π.Ε. ως παραδείγματα	19	29
3. Καλή παρέα, ζεστή συντροφιά	10	15
4. Να συμμετέχουμε όλοι	9	14
5. Μεθοδολογία Π.Ε. στο Νηπιαγωγείο	3	5
6. Να πάρω έντυπο υλικό του Κ.Π.Ε.	3	5

Στο τέλος του σεμιναρίου έγινε η εξής γραπτή ερώτηση:

Ερώτηση: Η γνώμη σας «μετράει». Απαντήστε μας με ειλικρίνεια τι σας άρεσε περισσότερο από το σεμινάριο – εργαστήριο το οποίο και υποστηρίζει ενισχύει – βοηθάει εσάς και την εκπαιδευτική – περιβαλλοντική σας πράξη.

Λάβαμε 97 απαντήσεις που ταξινομήθηκαν σύμφωνα με τον πίνακα 2 που ακολουθεί.

Πίνακας 2.

Απαντήσεις		Αριθμός απαντήσεων	%
1.	Η ομαδική εργασία και ενεργητική συμμετοχή	23	24
2.	Τα συγκεκριμένα εργαστήρια (κουκλοθέατρο, μουσικοκινητική αγωγή, ελάτε να παίξουμε κ.ά.)	19	20
3.	Η ενημέρωση – γνώσεις για την Π.Ε.	19	20
4.	Η γνωριμία και φιλική διάθεση των συναδέλφων	14	14
5.	Η δομή και η πορεία ενός προγράμματος	14	14
6.	Οι παρουσιάσεις συγκεκριμένων προγραμμάτων Π.Ε.	8	8

Επιμόρφωση 1^{ου} επιπέδου - Εισαγωγική επιμόρφωση για εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Χρόνος: 12-14/11/2004 και 19-21/11/2004

Χώρος: Κ.Π.Ε. Ελευθερίου - Κορδελιού

Άτομα: 124

Στην αρχή του σεμιναρίου θέσαμε τις εξής ερωτήσεις.

Ερώτηση Α: Εκφράστε ως επιθυμία – προσδοκία αυτό που περιμένετε από το επιμορφωτικό σεμινάριο – εργαστήριο.

Λάβαμε από 88 άτομα, 121 απαντήσεις που ταξινομήθηκαν σύμφωνα με τον πίνακα 3 που ακολουθεί.

Πίνακας 3.

Απαντήσεις		Αριθμός απαντήσεων	%
1.	Να αποκομίσω – γνωρίσω – πληροφορηθώ – ασκηθώ σε: Κάτι καινούριο Νέες ιδέες Νέες εμπειρίες Νέα εφόδια Νέες γνώσεις Νέα ερεθίσματα	74	61
2.	Να πάρω εφόδια – υποστήριξη για το πρόγραμμά μου στο σχολείο	17	14
3.	Να γνωρίσω και να ανταλλάξω απόψεις με συναδέλφους	16	13
4.	Να συμβάλλω στην προστασία του περιβάλλοντος	6	5
5.	Περισσότερη πράξη – εξάσκηση	5	4
6.	Τι κάνει το Κ.Π.Ε.	3	2

Ερώτηση Β: Τι δεν θέλετε – επιθυμείτε από αυτό το επιμορφωτικό σεμινάριο – εργαστήριο;

Λάβαμε από 33 άτομα, 52 απαντήσεις που ταξινομήθηκαν σύμφωνα με τον πίνακα 4 που ακολουθεί.

Πίνακας 4.

Απαντήσεις	
Δεν θέλω – δεν επιθυμώ :	<p>Να βαρεθώ</p> <p>Να απογοητευτώ</p> <p>Να πιεστώ</p> <p>Να κουραστώ</p> <p>Να πικραθώ</p> <p>Να γκρινιάζουμε</p> <p>Να αποδοκιμάζουμε</p> <p>Να ειρωνευόμαστε</p> <p>Να μιλάμε όλοι μαζί</p> <p>Να χάσω τον χρόνο μου</p>

Επιμόρφωση 2^{ου} επιπέδου για εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που εμπλέκονται με την Π.Ε. για περισσότερο από 3 χρόνια.

Χρόνος: 17-19/12/2004

Χώρος: Κ.Π.Ε. Ελευθερίου - Κορδελιού

Άτομα: 82

Ερώτηση: Εκφράστε ως επιθυμία – προσδοκία αυτό που περιμένετε από το επιμορφωτικό σεμινάριο – εργαστήριο «τι θέλω;».

Λάβαμε από 55 άτομα 113 απαντήσεις που ταξινομήθηκαν σύμφωνα με τον πίνακα 5 που ακολουθεί.

Πίνακας 5.

Απαντήσεις		Αριθμός απαντήσεων	%
1.	Να ενημερωθώ για κάτι νέο και να διευρύνω τις γνώσεις μου για την Π.Ε.. Ανατροφοδότηση σε σχέση με τη μεθοδολογία, τα παιδαγωγικά, τις τεχνικές εφαρμογής της Π.Ε.	44	39
2.	Να γνωρίσω και να ανταλλάξω απόψεις με συναδέλφους	22	19
3.	Να ακούσω για νέες διδακτικές προσεγγίσεις	14	12
4.	Να ενημερωθώ για θέματα συστημικής – βιωσιμότητας – αειφορίας	14	12
5.	Να ακούσω για τα περιβαλλοντικά προβλήματα	7	6
6.	Να ενημερωθώ για τις δυσκολίες εφαρμογής προγραμμάτων ΠΕ	6	5
7.	Να μάθω τρόπους διάχυσης των συμπερασμάτων των προγραμμάτων ΠΕ	4	4
8.	Να πληροφορηθώ για την πορεία του θεσμού	2	2

Έρευνα πολλαπλών επιλογών

Επιμόρφωση 2^{ου} επιπέδου για εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που εμπλέκονται με την Π.Ε. για περισσότερο από 3 χρόνια.

Χρόνος: 17-19/12/2004

Χώρος: Κ.Π.Ε. Ελευθερίου - Κορδελιού

Άτομα: 82

Ερώτημα: Παρακαλώ σημειώστε για ποιο λόγο επιλέγετε να ασχοληθείτε με σχολικά προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης; Δώστε 1 έως 3 απαντήσεις.

Αριθμείστε την επιλογή σας με 1,2 ή 3

Οι επιλογές αυτών που απάντησαν παρουσιάζονται στην πίνακα 6.

Πίνακας 6.

	Απαντήσεις	1 ^{ης} επιλογή	%	2 ^η επιλογή	%	3 ^η επιλογή	%	Χωρίς ιεράρχηση	%
1.	Πειραματισμός νέας διδακτικής μεθοδολογίας	3	5	7	12	11	19	21	12
2.	Συμπλήρωση ωραρίου διδασκαλίας			1	1	7	12	8	5
3.	Επιθυμία για υπερωριακή απασχόληση			1	1			1	1
4.	Περιβαλλοντική ευαισθησία	15	25	18	31	8	14	41	23
5.	Πρόταση από εξωσχολικούς παράγοντες							0	0
6.	Εκπαιδευτική – παιδαγωγική ανησυχία για κάτι νέο που θα αναζωογονήσει και θα δώσει δυναμική σε εκπαιδευτικούς και μαθητές	35	58	7	12	6	11	48	27
7.	Ευκαιρία για εκδρομή σε χώρους με ιδιαίτερο φυσικό ή άλλου χαρακτήρα ενδιαφέρον	3	5	8	14	5	9	16	9
8.	Επιθυμία που προκύπτει από προηγούμενες θετικές εμπειρίες ή εμπλοκή με την ΠΕ	2	3	13	22	14	25	29	16
9.	Επιθυμία μαθητών			4	7	6	11	10	6
10.	Άλλο	2	3					2	1
	Σύνολο απαντήσεων	60		59		57		176	

Πίνακας 7. Σύγκριση αποτελεσμάτων με αποτελέσματα της ίδιας έρευνας που πραγματοποιήθηκε προηγούμενα έτη (Γραφείο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, 2004).

	Απαντήσεις χωρίς ιεράρχηση	2004	2003	2001	2000	1999	1998	1995
		%	%	%	%	%	%	%
1.	<i>Πειραματισμός νέας διδακτικής μεθοδολογίας</i>	12	8	12	13	11	11	12
2.	<i>Συμπλήρωση ωραρίου διδασκαλίας</i>	5	9	7	10	4	4	4
3.	<i>Επιθυμία για υπερωριακή απασχόληση</i>	1	3	6	3	0	1	0
4.	<i>Περιβαλλοντική ευαισθησία</i>	23	30	26	37	28	28	28
5.	<i>Πρόταση από εξωσχολικούς παράγοντες</i>	0	0	0	0	2	1	1
6.	<i>Εκπαιδευτική – παιδαγωγική ανησυχία για κάτι νέο που θα αναζωογονήσει και θα δώσει δυναμική σε εκπαιδευτικούς και μαθητές</i>	27	26	30	30	30	30	29
7.	<i>Ευκαιρία για εκδρομή σε χώρους με ιδιαίτερο φυσικό ή άλλου χαρακτήρα ενδιαφέρον</i>	9	10	6	0	9	10	10
8.	<i>Επιθυμία που προκύπτει από προηγούμενες θετικές εμπειρίες ή εμπλοκή με την ΠΕ</i>	16	9	12	7	16	15	16
9.	<i>Επιθυμία μαθητών</i>	6	4	1	0	1	1	0
10.	<i>Άλλο</i>	1	0	0	0	0	0	1

Τα επιμορφωτικά σεμινάρια σε αριθμούς

Πίνακας 8. Αριθμός και φύλο συμμετεχόντων

Σεμινάριο	Συμμετέχοντες Εκπαιδευτικοί		Σύνολο
	Άνδρες	Γυναίκες	
1. Εισαγωγικό Προσχολικής Ηλικίας 5-7/11/2004	0	47	47
2. Εισαγωγικό για Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση 19-21/11/2004	22	37	59
3. Εισαγωγικό για Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση 12-14/11/2004	24	41	65
4. Δευτέρου επιπέδου για Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση 17-19/12/2004	33	49	82
Σύνολο	79	174	253

Όσον αφορά τις ειδικότητες των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που συμμετείχαν στα επιμορφωτικά σεμινάρια 3 και 4 αυτές είναι:

Πίνακας 9. Ειδικότητες συμμετεχόντων εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Ειδικότητα	Αριθμός
Θεολόγοι	5
Φιλολόγοι	14
Μαθηματικοί	7
Φυσικοί– Χημικοί – Βιολόγοι - Γεωλόγοι	17
Ξένων Γλωσσών	21
Φυσικής Αγωγής	6
Μηχανικοί	15
Τεχνολόγοι	6
Πληροφορικής	6
Άλλες ειδικότητες	7
Δεν δήλωσαν ειδικότητα	10
Σύνολο	114

Συζήτηση

Επιθυμία – Ανάγκη για επιμόρφωση

Οφείλουμε να σημειώσουμε ότι οι αιτήσεις συμμετοχής στα τρία από τα τέσσερα σεμινάρια – εργαστήρια που οργανώσαμε, ήταν πολύ περισσότερες από τον αριθμό των συναδέλφων που μπορούσαμε να δεχθούμε κάθε φορά, τόσο από τη Θεσσαλονίκη όσο και από την Περιφέρεια. Και μολονότι είχαμε ορίσει ως ανώτατο όριο τα 50 άτομα, στα τρία από τα τέσσερα σεμινάρια δεχθήκαμε 206 άτομα. Αν λάβουμε υπόψη ό,τι τα σεμινάρια γίνονταν από το απόγευμα της Παρασκευής, όλη την ημέρα του Σαββάτου και την Κυριακή έως τις 3.00 μμ, χωρίς απαλλαγή από το σχολείο και χωρίς κάποια άλλη αμοιβή εκτός από τα «κέρδη» του ίδιου του σεμιναρίου, μπορούμε αβίαστα να συμπεράνουμε ό,τι η επιθυμία ή η ανάγκη των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων για επιμόρφωση στην Π.Ε. είναι μεγάλη.

Οι προσδοκίες των εκπαιδευτικών όσον αφορά το περιεχόμενο της επιμόρφωσης

Α. Εκπαιδευτικοί Προσχολικής Ηλικίας που συμμετείχαν στην εισαγωγική επιμόρφωση

Οι εκπαιδευτικοί της Προσχολικής Ηλικίας που συμμετείχαν στην εισαγωγική επιμόρφωση (47 άτομα) επιθυμούν «πολλή πράξη και λίγη θεωρία» (33%) όπως και να ακούσουν συγκεκριμένα υποδειγματικά προγράμματα Π.Ε. (29%) (Πίνακας 1). Η γνώση συγκεκριμένων πρακτικών (κουκλοθέατρο, μουσικοκινητική αγωγή, παιχνίδι) η ενημέρωση σχετικά με την Π.Ε. αλλά και σχετικά με τη δομή και την πορεία ενός προγράμματος πιστεύουν πως θα τους βοηθήσουν και θα λειτουργήσουν υποστηρικτικά στην εκπαιδευτική – περιβαλλοντική τους πράξη (Πίνακας 2).

B. Εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην εισαγωγική επιμόρφωση

Οι εκπαιδευτικοί τόσο της Πρωτοβάθμιας όσο και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που συμμετείχαν στα δυο σεμινάρια εισαγωγικής επιμόρφωσης (124 άτομα), στην πλειοψηφία τους (61%) επιθυμούν πρωταρχικά να τροφοδοτηθούν με κάτι νέο (νέες ιδέες, εμπειρίες, εφόδια, γνώσεις, ερεθίσματα) και σε ένα ποσοστό 14% να βρουν υποστήριξη για την υλοποίηση των προγραμμάτων τους στο σχολείο (Πίνακας 3).

Γ. Εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην επιμόρφωση 2^{ου} επιπέδου

Οι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που διαθέτουν τριετή τουλάχιστον εμπειρία συμμετοχής σε προγράμματα Π.Ε., επιθυμούν περισσότερο να διευρύνουν τις γνώσεις τους και να λάβουν ανατροφοδότηση σε σχέση με τη μεθοδολογία, τα παιδαγωγικά και τις τεχνικές εφαρμογής της Π.Ε. (39%), να ενημερωθούν για νέες διδακτικές προσεγγίσεις (12%) και να ενημερωθούν για θέματα βιωσιμότητας, αειφορίας και συστημικής προσέγγισης (12%) (Πίνακας 5).

Ανάγκη δικτύωσης

Ανεξαρτήτως βαθμίδας ή επιπέδου επιμόρφωσης, οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν και στα τέσσερα σεμινάρια, εκφράζουν την επιθυμία να γνωρίσουν και να ανταλλάξουν απόψεις με συναδέλφους και την ιεραρχούν αρκετά υψηλά (14% στην προσχολική, 13% στην εισαγωγική επιμόρφωση και 19% στην επιμόρφωση 2^{ου} επιπέδου) (Πίνακες 2,3,5).

Απαίτηση για ποιότητα και σεβασμό στον/στην επιμορφούμενο/η

Οι εκπαιδευτικοί που δηλώνουν επιθυμία συμμετοχής στα σεμινάρια της Π.Ε. απαιτούν ποιότητα τόσο από το περιεχόμενο όσο και από τη διαδικασία της επιμόρφωσής τους (Πίνακας 4). Ακόμη προσδοκούν φιλική ατμόσφαιρα, σχέσεις συνεννόησης και συνεργασίας και σεβασμό μεταξύ των συμμετεχόντων (Πίνακας 1,2,4).

Μεθοδολογία σεμιναρίων

Οι εκπαιδευτικοί της Προσχολικής Ηλικίας που συμμετείχαν στην εισαγωγική επιμόρφωση, δίνουν μεγάλη σημασία στην ομαδική εργασία και την ενεργητική συμμετοχή, στοιχεία που θεωρούν ότι θα λειτουργήσουν υποστηρικτικά στην εκπαιδευτική – περιβαλλοντική τους πράξη (Πίνακας 1,2).

Λόγοι ενασχόλησης των εκπαιδευτικών με προγράμματα Π.Ε.

Η επεξεργασία των αποτελεσμάτων της έρευνας πολλαπλών επιλογών μας έδωσε τα εξής αποτελέσματα:

Η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών, επιλέγει να ασχοληθεί με προγράμματα Π.Ε. από εκπαιδευτική – παιδαγωγική ανησυχία για κάτι νέο (σύνολο απαντήσεων 6 και 1, ποσοστό 39%), από περιβαλλοντική ευαισθησία (23%) καθώς και εξαιτίας προηγούμενων θετικών εμπειριών από εμπλοκή τους με την Π.Ε. (16%) (Πίνακας 6).

Καθώς διαθέτουμε τα αποτελέσματα της ίδιας έρευνας για 6 προηγούμενα έτη, είναι αξιοσημείωτο το γεγονός πως οι λόγοι ενασχόλησης των εκπαιδευτικών με προγράμματα Π.Ε. παραμένουν οι ίδιοι από το 1995 (Πίνακας 7).

Στοιχεία ταυτότητας των συμμετεχόντων στην επιμόρφωση

Όσον αφορά το φύλο

Από τους 253 εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στα τέσσερα σεμινάρια, το 69% ήταν γυναίκες (174 άτομα) και το 31% άνδρες (79 άτομα) (Πίνακας 8).

Όσον αφορά την προέλευση

Το 70% των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στα σεμινάρια προέρχονταν από τον Νομό Θεσσαλονίκης και το υπόλοιπο 30% από τους νομούς εμβέλειας του ΚΠΕ Ελευθερίου – Κορδελιού (Σερρών, Κιλκίς, Ημαθίας, Πιερίας, Χαλκιδικής, Πέλλας). Το ποσοστό αυτό καθορίζεται από το Υπουργείο.

Όσον αφορά την ειδικότητα

Όσον αφορά την ειδικότητα των 114 εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που συμμετείχαν στα σεμινάρια, 18% ήταν καθηγητές / τριες ξένων γλωσσών, 15% Φυσικοί – Χημικοί – Βιολόγοι – Γεωλόγοι, 13% Μηχανικοί, 12% Φιλολόγοι, 6% Μαθηματικοί, 5% Φυσικής Αγωγής, 5% Τεχνολόγοι, 5% Πληροφορικής, 4% Θεολόγοι, ενώ οι υπόλοιποι ήταν μεμονωμένοι εκπρόσωποι διαφόρων ειδικοτήτων ή δεν δήλωσαν ειδικότητα (Πίνακας 9).

Συμπεράσματα

Σκοπός της διενέργειας της παραπάνω έρευνας ήταν η οριοθέτηση βασικών - κατευθυντήριων αρχών που θα δώσουν στην Π.Ο. του Κ.Π.Ε. τη δυνατότητα να προσεγγίσει την επόμενη επιμορφωτική της δραστηριότητα με τρόπο που να ανταποκρίνεται, όσο το δυνατόν περισσότερο, στις προσδοκίες των συμμετεχόντων στην επιμόρφωση εκπαιδευτικών. Οι αρχές αυτές, που προέκυψαν από την επεξεργασία των απαντήσεων των συναδέλφων που συμμετείχαν στην επιμόρφωση και αφορούν τόσο στους παιδαγωγικούς και διδακτικούς όρους όσο και στις συνθήκες της επιμορφωτικής διαδικασίας, συνοψίζονται στα εξής:

- Να αναπτύσσουμε παιδαγωγικές – διδακτικές προσεγγίσεις και διεργασίες ικανές να διευρύνουν και να ανατροφοδοτήσουν με νέες γνώσεις και εμπειρίες το έργο των εκπαιδευτικών (σχετικά με την εφαρμογή της Π.Ε. στο σχολείο).
- Να δομούμε τις διεργασίες της επιμόρφωσης σε πλαίσιο συμμετοχικό, ομαδικό, δημιουργικό.
- Να μεριμνούμε για συνθήκες που να καλλιεργούν ένα επιμορφωτικό κλίμα ευχάριστο και φιλικό.

Βιβλιογραφία

Ανθόπουλος, Κ., Δαγκλής, Β., Μπουζάκης, Σ., Τσολάκης, Χ. (1994) Μόρφωση και Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών. Θεσσαλονίκη: Art of Text.

Γραφείο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Δ/σης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης (2004). Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και τη Βιωσιμότητα. Αδημοσίευτη αναφορά.

Συγκολίτου, Ε. (1997). Περιβαλλοντική Ψυχολογία. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.